

Obsah

Seznam používaných zkratk	9
Předmluva	12
Úvod	14
1 Biologie vzniku a růstu nádorů (Aleš Rejthar)	15
1.1 Obecná definice nádoru	16
1.2 Nádory nepravé – pseudotumory	18
1.2.1 Zánětlivé pseudotumory	18
1.2.2 Pseudotumorózní progresivní změny	19
1.2.3 Pseudotumorózní ukládání patologického materiálu	20
1.2.4 Cysty	20
1.2.4.1 Definice	20
1.2.4.2 Retenční cysta	21
1.2.4.3 Implantační cysta	21
1.2.4.4 Hyperplastická cysta	21
1.2.4.5 Fetální cysta	22
1.2.4.6 Parazitární cysta	22
1.2.4.7 Nádorová cysta	22
1.2.5 Pseudotumorózní poruchy embryonálního vývoje	22
1.3 Nádory pravé	24
1.3.1 Histologická skladba nádoru	24
1.3.1.1 Nádorové stroma	24
1.3.1.2 Nádorový parenchym	25
1.3.2 Šíření nádoru	28
1.3.2.1 Nádory benigní	29
1.3.2.2 Nádory maligní	29
1.3.2.3 Nádory potencionálně maligní a semimaligní	35
1.3.3 Nádorová multiplicita	35
1.3.4 Diferenciace nádorové buňky	36
1.3.5 Vlastnosti nádorové buňky	38
1.3.5.1 Vlastnosti detekované po explantaci buňky <i>in vitro</i>	38
1.3.5.2 Vlastnosti patrné a detekovatelné <i>in vivo</i> a <i>ex vivo</i>	41
1.3.6 Heterogenita nádorové buněčné populace	52
1.4 Preblastomatózní stavy	56
1.4.1 Pojem a definice	56
1.4.2 Rozdělení – klasifikace	56
1.4.2.1 Prekancerózy stacionární	57

1.4.2.2	Prekancerózy progredientní	57
1.4.2.3	Preinvazivní nádory	57
1.4.3	Benigní nádory a maligní zvrát	61
1.5	Patogeneze nádorového růstu	63
1.5.1	Formální patogeneze zhoubných nádorů	63
1.5.1.1	Patogeneze vzniku zhoubných nádorů	63
1.5.1.2	Patogeneze růstu zhoubných nádorů	65
1.5.2	Etiopatogeneze zhoubných nádorů	67
1.5.2.1	Karcinogeneze	67
1.5.2.2	Problém průkazu karcinogenity zevního prostředí	68
1.5.2.3	Chemické karcinogenní faktory	68
1.5.2.4	Fyzikální karcinogenní faktory	73
1.5.2.5	Biologické karcinogenní faktory	76
1.5.2.6	Karcinogenní faktory konstituční	84
1.6	Vztah nádoru a hostitele	91
1.6.1	Působení hostitele na nádor	91
1.6.1.1	Úroveň nádorové buněčné populace a místní regulace	91
1.6.1.2	Hormonální pozadí růstu nádoru	92
1.6.1.3	Imunitní reakce hostitele	93
1.6.2	Působení rostoucího nádoru na hostitele	96
1.6.2.1	Místní působení nádoru	96
1.6.2.2	Systémové působení nádoru	97
1.6.3	Příčiny smrti při nádorové chorobě	100
2	Molekulární biologie nádorů (Bořivoj Vojtěšek)	105
2.1	Obecná charakteristika buněčného cyklu	106
2.1.1	Regulace buněčného cyklu	107
2.2	Apoptóza	110
2.2.1	Morfologické změny	110
2.2.2	Základní linie buněčné smrti apoptotického typu	111
2.2.2.1	Kaspázy	111
2.2.2.2	Apaf-1 – Faktor aktivující apoptotické proteázy	112
2.2.2.3	Bcl-2	113
2.3	Onkogeny a zhoubné bujení	116
2.3.1	Geny pro růstové faktory jako onkogeny	117
2.3.2	Geny pro receptory růstových faktorů jako onkogeny	117
2.3.3	Geny pro přenašeče signálů jako onkogeny	119
2.3.3.1	Onkogeny s aktivitou přenašečů signálu vázaných na membránu	119
2.3.3.2	Cytoplazmatické přenašeče signálů jako onkogeny	120
2.3.4	Jaderné transkripční faktory jako onkogeny	121
2.3.5	Geny pro cykliny a cyklin-dependentní kinázy (cdk) jako onkogeny	122
2.3.6	Aktivace onkogenů	123

2.4	Antionkogeny-nádorově supresorické geny	126
2.4.1	Retinoblastomový (Rb) gen	127
2.4.2	p53 gen	129
2.4.3	BRCA-1 a BRCA-2 geny	131
2.4.4	APC gen	132
2.4.5	NF-1 (neurofibromatosis type 1) a NF-2 (neurofibromatosis type 2) geny	132
2.4.6	WT1 gen	133
2.4.7	VHL gen (Von Hippel-Lindau)	133
2.4.8	p16 gen – inhibitor kinázy 4 (INK4)	133
2.4.9	Rodina genů kódujících glykoproteiny typu Cadherinů	133
2.4.10	DCC gen	134
2.4.11	Úloha antionkogenů u sporadických nádorů	134
2.4.12	Interakce mezi onkogeny a antionkogeny	134
2.5	Význam genů podílejících se na regulaci DNA reparace	137
2.6	Úloha telomer v procesu nádorové přeměny buňky	143
2.7	Mnohastupňový proces karcinogeneze	145
3	Klasifikace a systematika nádorů (Aleš Rejthar)	147
3.1	Morfologická diagnostika nádorů	148
3.1.1	Zařazení nádorů podle tkáňového původu – typing	148
3.1.1.1	Metodologie histogenetického zařazení	148
3.1.1.2	Tvorba názvosloví	152
3.1.2	Anatomický rozsah nádoru a stadium rozvoje nádorové choroby – staging	153
3.1.3	Určení stupně malignity – grading	155
3.1.3.1	Diferenciace	155
3.1.3.2	Proliferační aktivita	156
3.1.4	Příklad úplné klasifikace nádoru po kompletním úvodním vyšetření	157
3.2	Obecná systematika nádorů	159
3.2.1	Nádory epitelální	159
3.2.1.1	Benigní epitelální nádory	160
3.2.1.2	Maligní epitelální nádory – karcinomy	163
3.2.2	Nádory mezenchymální	171
3.2.2.1	Nádory fibroblastoidního původu	173
3.2.2.2	Nádory z endotelu a cévních tkání	174
3.2.2.3	Nádory ze svalové tkáně	175
3.2.2.4	Nádory z hematopoetické a lymforetikulární tkáně	176
3.2.2.5	Mezenchymální nádory nediferencované	182
3.2.3	Nádory neuroektodermové	182
3.2.3.1	Nádory oblasti centrálního nervového systému	183
3.2.3.2	Nádory periferního nervového systému	185
3.2.3.3	Patologické melanotické léze	187

3.2.4 Nádory smíšené	191
3.2.4.1 Smíšené nádory epiteliální	192
3.2.4.2 Smíšené nádory mezenchymální	193
3.2.4.3 Smíšené nádory mezenchymoepiteliální	194
3.2.5 Nádory germinální a teratomy	196
Seznam doporučené všeobecné literatury	200
Rejstřík	201